

Szanowni Państwo Senatorowie, Pozwalam sobie sformułować poniższe uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustawy (Senat VIII Kadencji, Druk Senacki Nr 535) jako aplikant sędziowski II rocznika, zdający w roku bieżącym (2014) egzamin sędziowski, a zatem jako osoba, którą proponowana nowelizacja ustawy może bezpośrednio dotyczyć. Chciałbym zwrócić uwagę, iż literalne brzmienie projektowanych przepisów – przy braku odpowiedniego przepisu przejściowego – może doprowadzić do niezamierzonych efektów, znacznie komplikujących drogę dochodzenia do zawodu sędziego osób aktualnie odbywających aplikację sędziowską według starych zasad. Zgodnie bowiem z art. 11 projektowanej ustawy, aplikacja ogólna, sędziowska i prokuratorska rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odbywają się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zgodnie z tym – skądinąd trafnym – rozwiązaniem, obecni aplikanci sędziowscy po złożeniu z pozytywnym wynikiem egzaminu sędziowskiego nadal będą musieli odbyć 18-miesięczny tzw. staż referendarski. Zgodnie bowiem z art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (który jest „przepisem dotychczasowym” w rozumieniu art. 11 projektowanej ustawy), w ramach aplikacji sędziowskiej aplikanci odbywają w okresie 30 miesięcy zajęcia w Krajowej Szkole i praktyki zgodnie z programem aplikacji, a w okresie kolejnych 18 miesięcy staż na stanowisku referendarza sądowego, zgodnie z programem aplikacji. Z przepisu tego (jak i z dalszych przepisów ustawy) wynika więc jednoznacznie, że staż referendarski stanowi część składową aplikacji sędziowskiej. Tymczasem projektowana ustawa, określając nowe przesłanki uprawniające do zajmowania stanowiska sędziego sądu rejonowego (art. 5 pkt 1 lit. a projektu) nadaje art. 61 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, brzmienie następujące: „ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i był zatrudniony przez okres co najmniej 18 miesięcy na stanowiskach referendarza sądowego lub starszego asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy albo pracował w charakterze asesora prokuratorskiego – co najmniej przez 3 lata przed wystąpieniem o powołanie na stanowisko sędziego”. Projekt wprowadza więc dwie przesłanki, które muszą być spełnione kumulatywnie (o czym służy użycie między nimi spójnika „i”) – 1) ukończenie aplikacji sędziowskiej w KSSiP, 2) zatrudnienie przez okres co najmniej 18 miesięcy na stanowisku referendarza sądowego, starszego asystenta sędziego lub asesora prokuratorskiego. Literalna wykładnia tego przepisu, w połączeniu z przepisami art. 31 ust. 2 ustawy o KSSiP w dotychczasowym brzmieniu może prowadzić do wniosku, że okres 18-miesięcznego stażu referendarskiego, jaki odbyć mają aktualni aplikanci sędziowscy, nie oznaczać będzie

spełnienia przesłanki określonej jako „zatrudnienie przez okres co najmniej 18 miesięcy na stanowisku referendarza sądowego”, w ich (a właściwie w naszym) przypadku staż referendarski wchodzić bowiem będzie w skład aplikacji sędziowskiej. Zachowanie aktualnego brzmienia projektu może zatem – przy literalnej jego wykładni – doprowadzić do absurdalnego wymogu w postaci zatrudnienia już po 18-miesięcznym stażu referendarskim (którego zakończenie skutkuje dopiero ukończeniem aplikacji sędziowskiej) przez okres następnych 18 miesięcy na stanowisku referendarza sądowego, starszego asystenta sędziego albo asesora prokuratorskiego. Bez wątpienia wprowadzenie tego wymogu nie jest intencją projektodawców, jednak literalna wykładnia projektowanej ustawy może do tego doprowadzić. Aby uniknąć takiej wykładni, pozwalam sobie zaproponować dodanie do przepisów przejściowych projektu (najlepszym miejscem do tego będzie art. 5 projektu) przepisu wprost wyłączonego zastosowanie nowego art. 61 § 1 pkt 7 u.s.p. w stosunku do aplikantów sędziowskich, którzy odbędą aplikację sędziowską (w tym staż referendarski) na dotychczasowych zasadach. Przepis taki mógłby mieć brzmienie następujące: „Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy, o której mowa w art. 5 oraz ukończył aplikację sędziowską prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury według przepisów dotychczasowych, o których mowa w art. 11, w szczególności odbył staż na stanowisku referendarza sądowego, o którym mowa w art. 31 ust. 2 ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury”. Bardzo proszę o rozważenie podniesionego przeze mnie problemu w toku prac legislacyjnych. Poza tym chciałem zwrócić uwagę, iż projekt nie posługuje się konsekwentnym słownictwem na określenie osób odbywających aplikację, raz mówiąc o „aplikacji sędziowskiej” (np. tytuł Rozdziału 3) i „aplikancie aplikacji sędziowskiej” (np. art. 26), innym razem o „aplikancie sądowym” (art. 28 ust. 1). Ta niekonsekwencja terminologiczna stanowi błąd techniczno-legislacyjny, ponadto pojęcie „aplikanta sądowego” zniknęło już z polskiego porządku prawnego, zostało zastąpione terminem „aplikant aplikacji sędziowskiej”. Z wyrazami szacunku, Mikołaj Iwański aplikant II rocznika aplikacji sędziowskiej.